

ЕФЕКТИВНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Хмарська І.А.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки, обліку та підприємництва
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
м. Миколаїв, Україна*

На тлі війни в Україні, викладачі, вчителі, науково-педагогічні працівники незмінно та вчасно організовують навчальний процес. У таких умовах це справжній виклик, бо існує купа перепон, що відрізняє навчання зараз, під час війни, від навчання під час довготривалих карантинів зумовлених ковідом.

Спочатку пандемія COVID-19 почала диктувати нові умови викладання більшості дисциплін в освітньому процесі середньо-професійних та вищих навчальних закладах, наступні корективи були внесені з оголошенням в Україні військового стану.

Найбільш оптимальна та безпечна форма організації освітнього процесу в умовах воєнного стану – дистанційна. Корисними у цій ситуації будуть напрацьовані під час пандемії коронавірусу моделі змішаного та дистанційного навчання у синхронному й асинхронному режимах.

Організація навчального процесу у воєнний час – це новий виклик для усіх науково-педагогічних працівників та безпосередньо здобувачів освіти. Вибір платформи, розміщення лекційних та практичних матеріалів, формат отримання завдань – усе це не просто елементи, а система, яка добре працює, якщо грамотно продумана та подана наперед.

Більшість освітніх установ реорганізовується згідно з розвитком та використанням інформаційних технологій у поширенні знань. Одним з основних проявів і наслідків глобалізації є посилення конкуренції у різноманітних формах, зокрема і в освіті.

Поведінка здобувачів освіти та здатність засвоювати навчальний матеріал може змінюватись; стрес, страх, невпевненість в якому перебувають всі жителі України, а наші діти особливо вразливі, може впливати на увагу та пам'ять. Завдання науково-педагогічного працівника допомогти здобувачам освіти подолати цей психологічний стан.

Політичні та соціальні зміни, що відбуваються в Україні, зумовлюють необхідність прискорення реформування системи освіти. В основі

соціально-економічного розвитку інформаційного суспільства лежить виробництво інформації та знань. Дистанційні обмеження посилили потребу в нових підходах до навчання, до широкомасштабного впровадження онлайн-технологій, ґрунтовних змін у методичних підходах, що забезпечили б ефективне поєднання безпосередньої та опосередкованої форм взаємодії студентів і педагогічних працівників.

Сьогодні весь світ перебуває в умовах необхідності працювати по-іншому. Не варто тиснути на працівника освіти, якщо в нього/неї щось не виходить, важливі підтримка й допомога. Занадто високі вимоги до «віртуального ідеального» викладача або студента, а також відсутність чіткої нормативно-правової бази в умовах існування багатьох інших освітніх проблем щодо впровадження дистанційного навчання не сприяють ефективному вирішенню проблеми. Сучасні інформаційні технології відкривають нові перспективи для підвищення ефективності освітнього процесу. Велика роль надається методам активного пізнання, самоосвіті, дистанційним освітнім програмам.

Дистанційне навчання є однією з форм і способом організації навчання. Під дистанційним навчанням розуміють – організація з освітнього процесу (за дистанційною формою здобуття освіти або шляхом використання технологій дистанційного навчання в різних формах здобуття освіти) в умовах віддаленості один від одного його учасників та їх як правило опосередкованої взаємодії в освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій [1].

Дистанційне навчання – це нова організація навчального процесу, що базується на принципах самостійного навчання здобувача освіти. Середовище навчання характеризується тим, що студенти часто зовсім віддалені від викладача в просторі або в часі, водночас вони мають можливість в будь-яку хвилину підтримувати діалог за допомогою засобів телекомунікацій.

Методи роботи з здобувачами освіти слід добирати відповідно до навчальної дисципліни, курсу та напрямку інтересів. Перевагу варто надавати проблемним, пошуковим, творчим методам роботи. Оскільки використання групових, колективних форм роботи є ускладненим в умовах дистанційного навчання, варто робити акцент на дискусійних, партнерських варіантах і формах актуалізації опорних знань та закріплення теоретичного матеріалу, що сприятимуть розвитку актуальних соціальної та громадянської ключових компетентностей.

Система дистанційної освіти має ряд переваг і значно розширює коло потенційних студентів. Одержати освіту дистанційно має можливість молодь, яка не може поєднувати навчання з роботою або проживає у віддаленій від обласних центрів місцевості; військовослужбовці;

керівники; бізнесмени або студенти, що бажають паралельно одержати освіту. Дистанційна форма навчання підходить майже всім, тому що дає можливість гармонійно поєднувати навчання та повсякденне життя. Сучасна освіта вимагає безупинно розширювати своє сприйняття комплексності світу та формування інформаційного суспільства. [3].

На сьогоднішній день в Україні дистанційна освіта надзвичайно актуальна. Головні переваги дистанційної форми навчання: доступність всім верствам населення; відсутність необхідності відвідувати лекції і семінари; зв'язок «викладач – студент»; комплексне програмне забезпечення; провідні освітні технології; індивідуальний процес навчання; гнучкість надання індивідуальних консультацій [1].

Незважаючи на великий перелік переваг дистанційної освіти, існують і недоліки. Насамперед, це живе спілкування та відсутність вміння налагоджування соціальних інтересів, також проблема у вмінні адаптуватись в конфліктних умовах які виникають в соціумові. Не менш важливий недолік дистанційного навчання – мотивація здобувача освіти, практично весь матеріал потрібно дослідити самостійно, що вимагає від нього відповідальності та самоконтролю.

Дистанційна освіта не розвиває у здобувачів комунікабельності, вміння адаптуватись в навчальних групах з великою кількістю студентів, тому така форма навчання не розвиває у молоді впевненості та вмінні працювати командно, нести відповідальність за свої «хвости» при здачі сесії.

Незважаючи на деякий дискомфорт від необхідності організації навчального процесу в дистанційній формі, маємо розуміння того, що сьогоднішній час не дає нам вибору і таке навчання стає неминучим. Ще залишається болючим питання навчання та продовження заняття під та після «Повітряної тривоги». Це великий стрес як для здобувача освіти так і для науково-педагогічного працівника.

Для розв'язання великої кількості питань стосовно навчання в умовах військового стану, в подальшому потрібно розвивати ринок освітніх послуг, вирішувати низку соціальних проблем, реального впровадження дистанційної освіти: розширювати та застосовувати телекомунікаційні мережі та сучасних інформаційних технологій, підвищувати кваліфікацію науково-педагогічним працівникам викладанні дисциплін при дистанційних умовах навчання з різним контингентом здобувачів вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Система дистанційного навчання. URL: <https://phdpu.edu.ua/navchannya/systemadystantsiinoho-navchannia/> (дата звернення: 06.08.2022).
2. Полібіна К.В. Ефективність дистанційних освітніх технологій в умовах пандемії. *Infocommunication and computer technologies*. 2021. № 2(02). С. 280–292.
3. Готинчан І.З. Дистанційна освіта: сучасний стан, проблеми та перспективи. *Методика викладання у вищій школі*. 2021. Випуск I (81). С. 155–166.